

Til: MN- fakultetsstyret

Sakstype: Diskusjonssak
Saksnr.: 20/21
Møtedato: 21. juni 2021
Notatdato: 9. juni 2021
Saksbehandler: Jarle Nygard

Sakstittel: Utviklingsplan 2021-2024 for Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet

De viktigste problemstillingene:

I dialog med rektor har dekanat prioritert tre områder som basis for en utviklingsplan. Dette er store og komplekse områder som samtidig er sentrale i både UiOs strategi 2030 og i MN-fakultetets strategi 2030. De tre områdene er:

- Bærekraftig økonomi
- Fleksibel læring hele livet
- Karriere, personalutvikling og ledelse

Vedlagte notat er utarbeidet gjennom prosesser i dekanat og i instituttledergruppa. Etter behandling i fakultetsstyret vil dokumentet ferdigstilles og de utvalgte områdene vil følges opp både av fakultetsstyret og i dialog med rektoratet.

Utviklingsplan 2021-2024

Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet, UiO

Nytt dekanat ved Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet (MN) legger til grunn [UiOs strategi 2030](#), [MN-fakultetets strategi 2030](#) og vår [valgplattform](#) for en utviklingsplan. I vår valgplattform har vi beskrevet følgende visjon for MN og UiO:

Vi vil aktivt hegne om universitetets og den enkelte forskers frie rolle i samfunnet.

Universitetet er samfunnets viktigste kunnskapsbærende enhet, med lange historiske røtter og kontinuerlig utvikling av ny kunnskap. Fri forskning og utvikling av unge talenter er våre kjerneaktiviteter, uløselig knyttet i hverandre. Vår visjon er å bevare Universitetet i Oslo (UiO) som et forskningsintensivt universitet og videreutvikle og heve vårt fakultet ytterligere som et ledende europeisk forskningsfakultet med utdanning på høyt internasjonalt nivå. Basert på dette skal vi styrke og tydeliggjøre vår rolle som en sentral samfunnsaktør og være en attraktiv samarbeidspartner for næringsliv og offentlig sektor.

For å jobbe mot denne visjonen har vi beskrevet sentrale områder:

- Fri forskning er vårt fundament
- Menneskene er vår viktigste ressurs
- Utdanning for fremtiden
- Nytt bygg gir nye muligheter
- Vårt bidrag til en bærekraftig utvikling

Vår valgplattform slår fast at bærekraft skal danne grunnlag for alle prioriteringer ved fakultetet, som spiller godt opp mot [rektoratets ambisjoner innen bærekraftsfeltet](#).

MN er et stort fakultet som favner faglig bredt, med mange pågående og kommende prosesser som kunne egnet seg som del av en utviklingsplan. I dialogmøtet med rektor i januar 2021 ble vi enige om å velge følgende områder:

- Bærekraftig økonomi
- Fleksibel læring hele livet
- Karriere, personalutvikling og ledelse

Dette er store og komplekse områder som vil kreve prioriteringer og tydelig ledelsesgrep fra fakultetsledelsen i samarbeid med instituttlederne og instituttene. Videre er fakultetet godt i gang med prosesser innen hvert område, samtidig som det gjenstår mye og viktig arbeid. Alle områdene har et langsiktig perspektiv som strekker seg ut over dekanatets periode, samtidig som det ligger godt til rette for å iverksette delprosesser der målene har kortere horisont.

Vi anser derfor at de utvalgte områdene er godt egnet som del av en utviklingsplan, som vil følges opp av fakultetsstyret og i dialog med rektoratet.

Bærekraftig økonomi

MN har en stor totaløkonomi på ca. 2 milliarder NOK, der omtrent 40% kommer fra eksterne finansieringskilder. Den nominelle overføringen fra KD har hatt en flat utvikling de senere årene, og rammekutt påvirker fakultetsøkonomien negativt. Vi forventer at denne situasjonen vil vedvare. I tillegg har inntekter fra den eksternt finansierte virksomheten flatet ut. Sammen med fortsatt forventede økende personalkostnader vil dette påvirke MNs økonomiske situasjon i betydelig grad, og vi ser at akkumulert saldo vil reduseres kraftig i løpet av få år. Instituttene økonomi og aktivitet varierer betydelig, og det er behov for å øke aktiviteten og samtidig opprettholde økonomisk balanse. Institutter med tung infrastruktur sliter betydelig under dagens rammevilkår, mens de teoretisk innrettede instituttene er økonomiske vinnere. For et tungt eksperimentelt fakultet som MN er dette en utfordrende situasjon, som fakultetsledelsen må gripe fatt i.

Vår prosess vil ha følgende hovedmål:

- 1. Utvikle en forutsigbar og bærekraftig økonomisk fordelingsmodell basert på strategiske valg*
- 2. Skape økonomisk balanse ved instituttene og fakultetet som helhet*

I vår valplattform har vi fremhevet god tilgang til «state of the art» forskningsinfrastruktur som særdeles viktig. I dette ligger et særlig ansvar for de eksperimentelle fagene. Videre har vi lagt til grunn at fakultetets størrelse og vitenskapelige posisjon kombinert med gjensidig forpliktende samarbeid og koordinering mellom instituttene gir kraft og et stort handlingsrom som vi vil utvikle og benytte aktivt. Instituttlederne fungerer i dag som et kollegialt lederfelleskap for fakultetet, som sammen diskuterer seg frem til retningsvalg og nødvendige prioritering. Utviklingen av ny økonomisk fordelingsmodell er en særdeles viktig sak som dette lederfelleskapet bidrar til, og som utfordrer fellesskapstanken opp mot egeninteresser. Slik blir dette arbeidet også viktig for videre utvikling av lederfelleskapet ved MN. Rammene for ny fordelingsmodell foreligger, etter diskusjoner i instituttlederemøter i løpet av 2020 med [forankring i fakultetsstyret](#), men flere detaljer gjenstår.

Ny fordelingsmodell vil imidlertid ikke løse det grunnleggende problemet med at fakultetet som helhet ikke lenger får fullfinansiert basisvirksomheten. Det er derfor behov for en økonomisk gjennomgang ved alle institutter og av fakultetets prioriteringer og satsinger. Det faktum at fakultetet har den slankeste administrasjonen ved UiO tilsier at flere av våre institutter nå blir tvunget til å vurdere vitenskapelig dimensjonering med vekt på faglige prioriteringer, strengere seleksjon av forskningsinfrastruktur - både etablerte og nyinvesteringer - samt arealbruk. Nedskjæringer vil nødvendigvis gå ut over primæroppgavene, forskning og utdanning.

Fakultetsledelsen vil sammen med instituttlederne gjennomføre følgende prosesser:

- Ledermøter med hvert institutt om instituttøkonomien – V2021
- Simuleringer av ny økonomisk fordelingsmodell – V2021
- Gjennomgang av fakultetsøkonomien og strategiske disposisjoner – H2021
- Instituttleder- og kontorsjefseminar om ny økonomisk fordelingsmodell – H2021
- Fakultetsstyrebehandling av ny økonomisk fordelingsmodell – V&H2021
- Instituttlederseminar om faglige prioriteringer – V2022
- Instituttleder- og kontorsjefmøter om fakultetsøkonomien – løpende 2021-2024
- Innfasing (inkl. løpende evaluering) av ny økonomisk fordelingsmodell – fra 2022
- Dialog med enkelte institutt om instituttøkonomi og faglige prioriteringer – 2021-2024

Fleksibel læring hele livet

UH-sektoren opplever stor etterspørsel etter tilbud om livslang læring, fra politisk hold, næringsliv og offentlig sektor. [Kompetansereformen – Lære hele livet](#) (St. meld. 14, 2019-2020) er fulgt opp ved at det nå åpnes for en [kobling av ordinære undervisningstilbud og etter- og videreutdanning](#) (EVU), og ved at egenbetalingsforskriften er på [høring](#). I tillegg til forenkling av forskriftsreguleringer er det en forventning om både nye (og økte) finansieringsmekanismer slik at sektoren blir i stand til å møte arbeidslivets behov og forventninger som stilles.

UiOs Strategi 2030 fastslår at en utdanning fra UiO skal legge grunnlag for læring hele livet, og at studenter skal kunne vende tilbake for faglig oppdatering. UiO skal svare på samfunnets behov for etter- og videreutdanning innen fagområder hvor vi har særskilte fortrinn. **MN-fakultetets strategi** følger opp med å beskrive at vi skal utvikle tilbud innen etter- og videreutdanning på utvalgte områder der vi har særskilt kompetanse av stor betydning for skole, helse og samfunn. I **vår valgplattform** har MN-dekanatet fremhevet muligheten til å studere mindre moduler og enkeltemner ved vårt fakultet som et viktig bidrag til allmenndannelsen som vi vil hegne om. Med utgangspunkt i dette vil vi utvikle vårt tilbud innen etter- og videreutdanning (EVU) strategisk for å styrke fakultetet som en attraktiv samarbeidspartner for næringsliv og offentlig sektor. Grunnutdanningen vår, med den faglige dybde og generiske kompetanse den gir, skal fortsatt utgjøre hovedtyngden innen fakultetets undervisning, og danner grunnlaget for livslang læring.

Fakultetet har allerede et bredt tilbud innen EVU, som spenner fra etterutdanningstilbud (uten studiepoeng) innen strålevern og realfag for lærere, til erfaringsbaserte masterprogram i Klinisk farmasi og IT og ledelse. Naturfagsenteret er en viktig tilbyder av EVU mot skolesektoren. Innen IT-feltet har fakultetet et omfattende og variert tilbud, med Årsenhet i IT-arkitektur i samarbeid med DNB, mikroemner innen data science og kursing av lærere i programmering (under utvikling). Videre fungerer Årsenheten i informatikk og tilgangen til enkeltemner også som attraktive EVU-tilbud.

Rammer for å omsette det samlede strategiske grunnlaget i handling er allerede vedtatt av Fakultetsstyret høsten 2019 som [Policy for EVU-virksomhet ved MN-fakultetet](#).

Vår videre prosess vil ha følgende hovedmål:

- 1. Organisatorisk og strategisk utvikling som grunnlag for et mer helhetlig og fleksibelt tilbud om livslang læring*
- 2. Synliggjøre MN-fakultetet som et attraktivt lærested for livslang læring*

Fakultetet vil sammen med instituttene gjennomføre følgende prosesser:

- Følge opp stortingsmeldingen og andre styringsdokumenter med prosess i Instituttleder møtet og Studieutvalget (STUT) – 2021-2024
- Vurdere eksisterende EVU-tilbud mhp. ressursbruk vs. aktivitet - H2021
- Utvikle, markedsføre og gjennomføre tilbud om mikroemner innen data science og videreutdanning av lærere innen programmering – 2021-2024
- Utvikle Naturfagsenteret som en viktig tilbyder av EVU ved fakultetet, og utvide samarbeide med Skolelaboratoriene i dette arbeidet – 2021 (- 2024)
- Utvikle fleksible tilbud innen livslang læring basert på eksisterende og nye ordinære undervisningstilbud – 2022-2024
- Utvikle strategiske partnerskap innen livslang læring – 2022-2024
- Videreutvikle fakultetets nettsider for å synliggjøre våre EVU-tilbud – løpende

Karriere, personalutvikling og ledelse

Strategi 2030 fastslår at UiO skal være en nyskapende organisasjon og et attraktivt arbeids- og studiested, med et trygt og godt arbeids- og læringsmiljø der bruk av nyskapende organisasjons-, arbeids- og læringsformer med effektiv utnyttelse av digitale ressurser blir prioritert. Dette innebærer bl.a. en aktiv politikk for likestilling og en rekrutteringspraksis som skaper mangfold og sikrer like rettigheter. UiO skal fortsette arbeidet for å redusere midlertidighet og for å videreutvikle en helhetlig personalpolitikk. Det er et mål at UiO preges av kollegial medvirkning, kreativ samhandling og god ledelse. **MNs strategi** følger opp ved å sette menneskene i sentrum med fokus på arbeids- og læringsmiljø, rekruttering, faglig utvikling og karriereutvikling, kontinuerlig utvikling av organisasjon og ledelse, og et særlig arbeid for kjønnsbalanse og mangfold. Vi har tatt dette strategiske grunnlaget inn i **vår valgplattform**, og spesifikt fremhevet satsingen på læringsmiljø, redusert midlertidighet, karriereutvikling av unge talenter, og vitenskapelig rekruttering av toppkandidater med et parallelt fokus på kjønnsbalanse. Dette vil kreve tydelig ledelse og lederutvikling.

Læringsmiljøetsatsingen er godt ivaretatt av fakultetets store utdanningsprosjekt [InterAct](#), som videreføres. Vi er nå inne i vår andre periode av likestillingsprosjektet [FRONT](#), som er finansiert av Forskningsrådets [BALANSE-program](#) - med mål om økt kjønnsbalanse i akademiske toppstillinger og forskningsledelse. Med partnere ved UiO og eksternt, og i samarbeid med instituttene jobber vi systematisk med kjønnsnøytrale ansettelsesprosesser, ledelses- og organisasjonsutvikling, maskulin identitet og kultur i forskningsorganisasjonen, analyser og rapportering, samt å bidra til nasjonal og internasjonal læringsarena og oppbygging av ekspertpanel. FRONT er tett knyttet opp mot MNs [Handlingsplan for likestilling, kjønnsbalanse og mangfold](#) som følger opp [UiOs handlingsplan](#). Videre har fakultetet utviklet [ScienceCareer](#), som består av tre karriereprogram rettet mot doktorgradskandidater og postdoktorer, og er i ferd med å utvide tilbudet i samarbeid med Karrieresenteret og SV-fakultetet. I 2018-2019 gjennomførte MN et helhetlig lederutviklingsprogram for alle 100 ledere (nivå 2-4) i regi Institutt for medskapende ledelse.

Vår videre prosess vil ha følgende hovedmål:

1. *Sette personal- og karriereutvikling i et organisatorisk perspektiv knyttet opp mot lederutvikling*
2. *Skape sammenheng og helhet mellom eksisterende og nye tiltak*

Fakultetet vil sammen med instituttene gjennomføre følgende prosesser:

- Sette rammer som tydeliggjør skillet mellom postdoktorer og forskere – H2021
- Skape mekanismer og etablere verktøy for kompetanseheving og intern faglig forflytning av forskere, med fokus på å og redusere midlertidighet/oppsigelser - 2021-2023
- Evaluere og videreutvikle :ScienceCareer, bla. med tilbud til forskere - 2021-2022
- Videreutvikle tilbud om søknadsstøtte til unge forskere – 2021-2024
- Adressere utfordringer med psykisk helse blant studenter og ansatte – 2021-2024
- Videreutvikle program for kvinnelige toppforskningsledere – 2021-2023
- Videreutvikle rammer og etablere verktøy for rekruttering, bla. knyttet opp mot FRONT – 2021-2023
- Utvikle og pilotere tiltak for strategisk kompetanseplanlegging – 2021-2023
- Videreutvikle instituttleder møtet som et lederkollegium, tettere knyttet opp mot kontorsjefmøtet – løpende 2021-2024
- Pilotere og implementere ledermodulen i FRONT ved instituttene, med fokus på sentrale temaer innen personal- og organisasjonsutvikling knyttet opp mot kjønn – 2022-2023